

הסיפור מאחרי הקלעים: איך הצליחו נציגי אש"ף לנחול את

הניצחון שראשי מדינות ערב לא רצו בו - מה יקרה עכשיו?

- האם יש לישראל מה להציע? - מה הקלפים בידינו?

רספוטין ברבאט

את עיניו אז רבאט. בעוד כמה שעות עמדו להגיע בזה אחר זה, המלכים והנשיאים. מה יגידו אם יגלו שערב בואם התפוצצה הוועידה? לא היתה לשרים כל אפשרות להתייעץ כראוי עם ממשלותיהם על החלטה גורלית זו. הטלפונים בין רבאט והבירות הערביות עמדו בקושי בעומס הפיחאומי. המיב"קים עפו אנה ואנה. קדחת אנהו את כל הצינורות הדיפלומטיים. אך אי אפשר היה לקבל הוראות אמיתיות. הנשיאים והמלכים כבר היו בדרך, או התכוננו לחמריא. השתרר תהוה ובהוה.

בסופו של דבר נאלץ כל שריהוץ ערבי להחליט בעצמו. כל אחד מהם ערך חשבון קדחתני במוהו. להצביע נגד? להימנע? להצביע בעד?

כל אחד אמר לעצמו: אם אצביע נגד, יוקיע העולם הערבי את ממשלתי כבוגדת בעניין הלאומי. אם אמונע מהצבעה, תתפוצץ הוועידה לאתר, והכל יאשימו את ממשלתי. מה יגיד השליט שלי, כשיגיע הנה בעוד כמה שעות?

כאשר נערכה ההצבעה, היה הסיכום מוחץ: כל שריהוץ, מלבד הירדני, הצביעו בעד הצעות אש"ף. נקבע שהעולם הערבי העצום כולו, ממארוק עד עיראק, תומך בהן.

נוצרה עובדה קיומית.

זה היה הרגע שבו השמיע השר המארוקאי את פטוקו על ראספוטין וציה.

ראספוטין בימי זוהרו, ערב הירצחו

ריהוץ המארוקאי היה מלא מרירות. זה עתה קיבלה ועידת שריהוץ הערביים את ההחלטה להכיר באש"ף, כבעלת הסמכות היחידה על הגדה המערבית. הוא לא שלט ברוחו, למרות שכמה עיתונאים זרים היו בטוחים שמיעה.

"זאת היתה ראספוטין וציה!" הוא קרא. הביטוי היה די מוזר, כבואו מפי מדינאי ערבי דווקא. דמותו של גריגורי ראספוטין, איכר סיבירי, נזיר, רופא אליל, שהשתלט על הצר הצאר הרוסי האחרון בזכות הצלחתו לעצור את המחלה האנושה של בן-הצאר,

מאת

אורי אבנרי

רחוקה מרבאט מבחינת המקום והזמן. אולם הכל הבינוי למה התכוון המארוקאי בהעלותו את הדמות הזאת. ראספוטין וציה פירושה - השתלטות באמצעות תככים אפלים ותכסיסים מפוקפקים.

הראספוטין החדשים, שעמדו לנגד עינינו, היו נציגי האירגון לשיחרור פלסטין, "המחבלים", "טרוריסטים", נתגלו כאשפי הדיפלומטיה.

אש"ף הוא אשך

אשר התכנסו שריהוץ ברבאט, כדי להכין את ועידת המלכים והנשיאים, לא חלם איש על התוצאה הזאת.

להיפך: היה ברור שיקרה ההיפך. מתחת לשולחן היה קיים הסכם בין אנואר אל-סאדאת והנרי קיסינג'ר, והסכם מקביל של נשיא מצריים עם מלך ירדן ונשיא סוריה, תוך תיאום עם המלך פייצל ונסיכיהנפט. גם הסובייטים שותפו, איכשהו, בהסכמה כללית זו.

הכל הסכימו שיש להמשיך במשאומתן עם ישראל, להביאה לנסיגה נוספת בסני, בגדה וברמת-הגולן. המלך הוסיין עמד למלא תפקיד חשוב בתהליך זה. שהיה צריך להסתיים בוועידה ז'נבה חדשה. אמנם היה ברור שאין מנוס מלשתף את אש"ף בתהליך, בצורה כלשהי, אך הכל קיוו שניתן יהיה למצוא נוסחה שתקבל על דעת הכל.

למשל: הכרה באש"ף כנציג "הראשי", אך לא "הביל-עדי", של הפלסטינים. השארת עתיד הגדה המערבית, אחרי נסיגת ישראל, לוטה בערפל. שיתוף אש"ף בצורה עקיפה כלשהי בוועידת ז'נבה - אם במישלחת הירדנית, אם במישלחת כל-ערבית אחת.

החסרים היה מוכן. עמדו מאחוריו אינטרסים מוצקים: האינטרס החיוני של סאדאת בהמשך הנסיגה הישראלית בסני, האינטרס של סוריה לקבל חלק נוסף מן הגולן הודות ללחץ כל-ערבי על אמריקה וישראל, האינטרס של פייצל לשמור על ההגמוניה האמריקאית במרחב, וגם להבטיח את קיומו של חוסיין, שכנו ועמיתו המלכותי. הקלפים שבידי אש"ף היו הישגים למדי.

איש, מולכר שליט אג'יריה, לא עמד מאחוריו. אפילו לוב הקיצונית הושרת באש"ף החיוני, הרחוק מן החשקפה הדתית הקיצונית של מועמר קדאפי.

ראספוטין הצליח להציל את חייו של הצארביץ' הצעיר, שסבל ממחלת ההימפליה - ליקוי בדם המונע התקרשות, וההופך כל פצע קטן סכנה לחיים. קרוב לוודאי שעושה זאת בדרכים של היפנוזה או אמצעים נפשיים דומים. ראספוטין רכש בעצמו אחיזה איתנה על אשת הצאר, וברדד זו הפך לשליט כל-יכול. בשנת 1916, בעיצומה של מלחמת-העולם הראשונה, נרצח עליידי אנטי-החצר, שאת רגלם הוא דחף. דמותו נשארה אפלה ואפופת-מיסתורין.

איש לא העז

אשר נחתו המלכים והנשיאים ברבאט, והחליפו נשיקות עם מארחם. המלך חסן השני, הם מצאו את העובדה הקיימת.

באיתן שעות כבר הידהדה החלטת שריהוץ ברחבי העולם הערבי. תהנות הטלוויזיה והרדיו שידרו אותה בתרועות-ניצחון לכל בית, לכל סוכה, לכל אוהל במרחב. העיתונאים הפיסו אותה בכותרות מרעישות. היא גרמה להתלהבות כללית. בעיני הערבי ברחוב, נראתה ההחלטה כאות המבשר את נצחון העניין שהוא מקודש לכל ערבי - שיבת העם הפלסטיני לבמת ההיסטוריה. הגאוה הערבית והכוח הערבי ניצחו את העולם.

יתכן מאד שרוב המלכים והנשיאים שאלו את עצמם בלבים: האם אוכל לקום ולהתנגד להחלטה זו, אחרי שנתקבלה? האם אוכל להרשות לעצמי להופיע בעיני מאה מיליון ערבים כאיש שתבע לסכל החלטה, תגלמת את הגאוה הלאומית הערבית?

בכל מיקרה היתה התשובה: לא. הרבר אינו בא בחשבון.

אפילו המלך חוסיין, שהוא אדם אמיץ ונבון, ידע שזה עתה הוצג תמרור היסטורי שאי-אפשר עוד לחזויו. הוא תשלים עימו, וצירף גם את קולו להחלטה. היא הפכה החלטה פת-אחד.

רק פרסית-נחומים קטן אחד ניתן לחוסיין. להחלטות הקודמות נוספה פיסקת המדברת, באופן סתמי, על התייעצות בין מצריים, ירדן, סוריה ואש"ף לשם ביצוע ההחלטה.

כשנסתיימה הוועידה, היה ברור כי נפתח פרק חדש. ירדן יצאה מן המישחק. בכל שטח בגדה וברצועה שיסונה תקום מדינה פלסטינית בראשות אש"ף.

סוד הכישוף

הו תיאור מחימו, שהגיע אלי פטקורומידע מוסמכים ביותר, מפי אנשים שהיו עדייראית למעשה ברבאט (ראה הציור לקורא, עמוד 6). איני מוסר אותו כדי לספק את הסקרנות, או להוסיף צבע למאורע היסטורי שהתרחש זה עתה לנגד עינינו.

תיאור זה חשוב כדי להבין את מלוא המשמעות של המהפכה שאירעה.

חשוב לחבין שאש"ף לא ניצח פסני שמנחי-ערב מסכימו ביניהם על קו חדש זה.

פצצות בחוץ ובפנים

ה כל ציפו שאש"ף יורוק את הפצצות שלו מחוץ לאולם הישיבות. רבאט היתה מלאה שמועות וידיעות על תוכניות לרצח חוסיין ואישים אחרים.

המישטרה המארוקאית ביחידה אחרת במדי המישטרה המארוקאית, ונוכחה לדעת כי לובשייהמדים אינם מארזי קאים, אלא פלסטינים, הפידיאיון ועצרו. הכל ציפו לפצצות נוספות.

אך הפצצה האמיתית התפוצצה בתוך האולם, שבו בירכרו שריהוץ. הנציג הצעיר של אש"ף קם והשמיע את הצעות אירגונו.

השרים ישבו נדהמים. עזות-המצח של ההצעות היכתה אותם בהלם.

נציג אש"ף תבע דא רק להכיר באש"ף כנציג, "הבילעדי", של העם הפלסטיני, כפי שהיה צפוי, אלא גם להכיר בו כמפורש כבעל השיקטון על כל שטח משטחי פלסטין שיי שוחרר מידו ישראל.

הנציג לא חתפק בכך. הוא הודיע שאם לא תתקבל דרישתו זו מייד, תפרוש המישלחת הפלסטינית מוועידת שריהוץ, ולא תשתתף בוועידת-הפסיגה עצמה.

זה היה אולטימטום - פשוט, חותך, סופי.

באולם פרצה אנדרלמוסיה. כימעט איש מן הנוכחים לא הסכים לדרישות אלה, ולא כל שכן חוסמך להסכים להן בשם ממשלתו.

אבל איך ימנו ערוב? העולם כונו נשא